

متن پرسش

بسم الله الرحمن الرحيم سلام عليكم: احتراماً این حقیر به مطلب بسیار مهمی در بحث تفسیر قرآن سوره کهف برخورد نمودم که به طور بسیار خلاصه و دست و پا شکسته تقدیم می‌گردد لازم به یادآوری است که مطلب مورد نظر در کتاب ذوالقرنین از منظر قرآن نوشته آقای عبدالله مستحسن می‌باشد. آیات مربوط به ذوالقرنین یعنی از ۸۳ تا ۹۸ سوره کهف که بدلیل عدم تدبر کافی مفسرین باعث شده است که نه تنها به حقیقت مطلب نرسیده اند بلکه بعضاً بسیار از آن دور افتاده اند. ۱- در هر جای قرآن که کلمه قرن یا قرون به کار رفته مفسرین آن را قوم یا امت معنی کرده اند به جز در اینجا که به معنی شاخ گرفته اند که این خلاف تفسیر قرآن به قرآن است بنابراین ذی‌القرنین یعنی صاحب دو امت، امت غیبت و امت ظهور. همچنین در دعای مشلول منقول از حضرت علی (ع) آمده است «یا من نصر ذی‌القرنین علی‌الملوک‌الجبابره» ای خدایی که ذوالقرنین را بر حکومت‌های ظالم پیروز می‌گردانی. ۲- در آیات «فاتیع سببا» و «ثم اتبع سببا». پیروی از اسباب مورد نظر است نه حرکت کردن از جایی به جای دیگر چرا که قرآن حرکت و راه افتادن را با الفاظی همچون انطلقا بیان کرده است. ۳- آنجا که می‌فرماید «حتی اذا بلغ مغرب الشمس» رسیدن مکانی مطرح نبوده بلکه رسیدن موقعیت و شرایط منظور است در خطبه ۱۸۲ نهج‌البلاغه در توصیف امام زمان (عج) آمده است: «فهو مغترب از اغترب الاسلام» یعنی حضرت علی (ع) هم غیبت امام زمان (عج) را همچون غروب خورشید دانسته اند یعنی غروب خورشید امامت به خاطر غربت اسلام. بنابراین رسیدن به غروب خورشید یعنی فرارسیدن زمان غیبت امام معصوم به خاطر سیاهی و آلودگی چشمه حیات بشریت و آنجا که در ادامه می‌فرماید «قلنا یا ذی‌القرنین...» حکایت از شخصیت استثنایی ذی‌القرنین می‌کند که خداوند به او اختیار تام داده است. ۴- آنجا که می‌فرماید «حتی اذا بلغ مطلع الشمس»، رسیدن به موقعیت و شرایط ظهور خورشید امامت است و در ادامه می‌فرماید قومی را یافت که ما به غیر از خورشید امامت هیچ پناهی برای آنها قرار نداده بودیم یعنی مسلمانان قبل از ظهور هیچ پناهی به غیر از امام زمان (عج) ندارند. ۵- مانع ایجاد شده توسط ذی‌القرنین بنا و ساخت و ساز نبوده است بلکه ایجاد ردم بوده است آن هم بوسیله مومنین خالص همانطور که در روایت داریم یاران امام زمان (عج) همچون پاره‌های آهن هستند محکم و استوار و ثابت قدم. ۶- آنجا که ذی‌القرنین می‌فرماید این ردم ایجاد شده از رحمت پروردگار من است و با آمدن قیامت است که این ردم شکسته می‌شود یک ادعای بی‌پایه و اساس و سست نیست بلکه یک حقیقت قرآنی است پس حال که فعلاً خبری از ردم ذی‌القرنین نیست یعنی هنوز ایجاد نشده است چرا که ذی‌القرنین به طور قاطع و با تائید خداوند متعال

می فرماید این ردم تا قبل از قیامت پابرجا است و می بینیم که خداوند بعد از آیه ۹۸ صحیحیت از قیامت را به میان آورده است السلام علیک یا ذی القرنین، السلام علیک یا صاحب الزمان (عج) منتظر پاسخ شما هستیم البته بعد از مطالعه ی کتاب ذوالقرنین از منظر قرآن از عبدالله مستحسن. والسلام

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: به نظر بنده نیز نگاه جناب استاد عبدالله مستحسن به جریان ذی القرنین حتی نسبت به نگاه المیزان از ابهام کمتری برخوردار است و تطبیق نسبتاً خوبی را انجام داده‌اند. ولی هنوز نمی‌توان نسبت به نگاهی که باید به آیات مربوط به ذی القرنین داشت، هم از نظر متن آیات و هم از نظر روایات مربوطه مطلب را تمام‌شده دانست. موفق باشید